א) מגילה כג: [לעיל יד:],
 ב) [יומא מג. וש"ג],
 ג) [מגילה כג:], ד) [יויר נא.ן, ה) גיטין לט., ו) ב"מ ק: גיטין לט. שבועות מב:, נשבועות מג.], ה) [לקמן (ד:], ע) לשומן כל"ל.
 נד:], ע) לשומן כל"ל.
 רש"ל, י) [דף לע. ד"ה הם מנין, ל) [וע"ע תוס' מגילה

הנהות מהר"ב רנשבורג

כג: ד״ה ואדם],

א] גם' מנה"מ אמר שמואל עשרה כהנים. עי' ערכין דף יט ע"ב תוס' ד"ה או

מוסף רש"י

נותן דמיו. כמה שהול נמכר נשוק (ערכין ה.). אדם יודע שאין ערך . לכלי. דנפשות כתיב (שם) נפרשת בפרשה. הקדשות. שלשה בערכין ישלשה בבהמה וארבע בקרקעות, וכיון דמשלמי כהו עשרה בעינן עשרה גברי (מגילה בג:). חד לגופיה. דניבעי כהן (שם). אדם מי קדוש. וכל ליו ק**לוס** (תוס' שם בשם רש"י ועבד איתקש לקרקעות. שנאמר והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת נכניכם מחריכם נרשת מחור לעולם בהם מעבודו מחור בב: שד דברים שהן כקרקע. מחוברין לוקרקע ואיבן כקרקע. מבעין על דקי"ל אין נשבעין על בפנים הללו גפנים הללו ביים הללותות. ועל גפנים הללו נשבעין בהודאת מקלת נפנים טעונות מסרתי געפנים שנונות מטרתי לך. לשמור נקרקעי (שם). ר' מאיר מחייב. שנועה (ב"מ ק:). הרי הוא כקרקע. ולין נשנעין עליקן (שם). אפילו תימא ר׳ מאיר. הא דקתני הכא אין מועלין בשערו כר"מ היא (גיטין לט.). אשבוחי משבח. הלכך לאו כגווו דמי דעדיין לריך לחיבורו

רבינו חננאל

בקרקעות לפיכך צרין עשרה בני אדם בפדיונם הקדישות נמי דמשלים ריק. מנין ששה כהנים ליבעו ששה ועלתה הערכין בקושיא. . המטלטלין בג׳ אוקמה רב גידל משמא דרב באומר ערך כלי עלי שצריך ג׳ לשומם וליתן דמיהן. ימתרץ ערכין של מטלטלין. ורב חסדא מטלטלין. ורב חסדא מתרץ לה מטלטלין של ערכין ובמתפיס לערכו מטלטלין. ור׳ אבהו מוקים לה באומר ערכי עלי בא כהן לגבות הימנו מטלטלין בג' קרקעות בעשרה. אסקנה דלרבנן דתנן בג' לית להו כהן . כמו שאמרנו. הקרקעות תשעה וכהן מנא לן אמר שמואל עשרה כהנים כתובים בפרשה בזו שאמרנו למעלה חד לגופיה. אידך הוי מיעוט אחר מיעוט כלומר כהן ולא ישראל כהן ולא ישראל מיעוט ישראל עשרה פעמים בזו הפרשה. וקי"ל אין מיעוט

כלומר אלו רצה הכתוב

ערך הקצוב לפי שניו והיה לו מטלטלין ואמר הרי אלו לערכי וחלה עליהן קדושה ובא לפדותן לריך ג' להוליאן מיד הקדש: ר' אצהו אומר באומר ערכי עלי. ואינו פורע ובא כהן למשכנו ומצא לו מטלטלין והכי קאמר הערכין דהיינו ערך אדם ובא ליתן מטלטלין נגבין בשלשה שמאין: בשלמה להפוקי מהקדש. כגון דרב גידל ורב חסדה הוה דבעי שלשה דכיון דחל עליו הקדש לא ניפוק עד שיפלנו בשויו: אלא לעיולי. כגון . דר' אבהו: עיולי נמי דילמא טעו. ויקחנו להקדש ביותר משויו: חד לגופיה. דניבעי כהן: מיעוט אחר מיעוט. דכולהו ממעטי ישראל דמשמע כהן ולא ישראל: ואימא המשה כהנים וחמשה ישראל. בעינן דקמא לגופיה ושני לו הוי מיעוט אחר מיעוט ושלישי הדר אילטריך לגופיה דניהוי כהן דכיון דאיתרבי ליה ממיעוט אחר מיעוט דאפילו ישראל כי הדר כתב כהן דוקא כתביה דלאו מיעוט אחר מיעוט הוא דהא שני לאו מיעוט הוא אלא ריבוי וכן כולם חד דווקא וחד הוי מיעוט אחר מיעוט: ואדם כיוצא בהן. כקרקעות דבעי נמי תשע וכהן ש לשומו: ועבד איחקש לקרקעום. והתנחלתם אותם (ויקרא כה): שער העומד ליגווו. והקדישו ובא לפדותו בשויו שעושין משער אדם נפה וקילקלי וחבק: כגווו דמי. והוו להו מטלטלין ובשלשה: אין מועלין בו. דעבד הרי הוא כקרקע ואין מעילה בקרקע ובמסכת מעילה (דף יח:) גמר חטא חטא מתרומה בפרק הנהנה: מועלים בשערו. דשערו לאו כגופו והוה ליה כשאר מטלטלין: העומד ליגווז. שכבר שילח פרע וראוי להסתפר: ש"מ. פלוגתא דתנאי הוא לתנא קמא דאמר לית בהו מעילה סבר כמחובר דמי ולענין פדייה נמי בעי עשרה ולרבן שמעון כגזוז דמיה: דברים שהן כקרקע. מחוברין לקרקע: ואיגן כקרקע. אלא כמטלטלין: ר"מ מחייב. לישבע על השאר שהודה מקלת הטענה. אע"ג דאין נשבעין על הקרקעות כדילפינן בשבועת הדיינים (שבועות דף מב.) הכא כיון דאין לריכין לקרקע דעומדות ליבלר הן כדמוהי ר יוסי בר חנינא לפלוגתיה כבצורו׳ דמייו ונשבעין: לא. התם בעובים כל כמה דשבקת להו מיכחש כחשי אבל שערו אשבוחי משבח הלכך אפי' ר' מאיר בשער כרבנן סבירא ליה: קא פסיק ותני. מתני' רובע סתמא בכ"ג: לא שנה. שור שרבע חדם זכר ולה שנה לנשכב ואפקיה רחמנא בלשון שוכב לאקושי שור שרבע אשה נקבה דנפקא לן נשכב לשוכב מה שוכב הוא ובהמתו בעשרי' תרוייהו מקראי בפרק ארבע מיתות (לקמן נד:) שהן בסקילה ותנא דמתני׳ ושלשה אף נשכב הוא ובהמתו בעשרים

האומר ערך כלי זה עלי נותן דמיו. כמו שהוא שוה דיודע הוא שאין לומר לשון ערך לכלי ואין ערכו קלוב וגמר ואמר לשם דמים דאין אדם מוליא דבריו לבטלה: ערכין המטלטלין. משמע שהערכין מיטלטלין: במתפים מטלטלין לערכו. שאומר ערכי עלי ונתחייב

האומר ערך כלי זה עלי נותן דמיו מ"ם אָדם יודע שאין ערך לכלי וגמר ואמר לשום דמים משום הכי נותן דמיו האי ערכין המטלטלין ערכין של מטלטלין מיבעיא ליה תני ערכין של מטלמלין רב חסדא אמר אבימי במתפים מטלטלין לערכין האי ערכין המטלטלין מטלטלין של ערכין מיבעי ליה תני מטלטלין של ערכין רבי אבהו אמר *באומר ערכי עלי בא כהן לגבות ממנו מְטלטלין בשלשה קרקעות בעשרה אָמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינא בשלמא לאפוקי מהקדש בעינן שלשה אלא לעיולי להקדש שלשה למה לי א"ל סברא הוא מה לי עיולי מה לי אפוקי אפוקי מ"מ דילמא מעי עיולי גמי דילמא מעי: רבי יהודה אומר כו': א"ל רב פפא לאביי בשלמא לר' יהודה היינו דכתיב יכהן אלא לרבנן כהן למה להו קשיא: הקרקעות תשעה וכהן: מנהני או מילי אמר שמואל שעשרה כהנים כתובין בפרשה חד לגופיה הגך הוי מיעום אחר מיעום יואין מיעום אחר מיעום אלא לרבות דאפילו מ' ישראל ואחד כהן מתקיף לה רב הונא בריה דרב נתן אימא חמשה כהנים וחמשה ישראלים קשיא: ואדם כיוצא בהן: מאדם מי קדוש אמר ר' אבהו באומר דמי עלי דתניא יהאומר דמי עלי שמין אותו כעבד הנמכר בשוק ועבד אתקש לקרקעות בעי רבי אבין שער העומד ליגווז בכמה יסכגזוו דמי ובשלשה או כמחובר דמי ובעשרה סית"ש המקדיש את עבדו אין מועלין בו רשב"ג אומר מועלין בשערו וקיימא לן "דבשערו העומד ליגזוז פליגי ש"מ נימא הני תנאי כהני תנאי דתנן ר"מ אומר יש דברים שהן כקרקע ואינן כקרקע ואין חכמים מודים לו כיצד עשר גפנים מעונות מסרתי לך והלה אומר אינן אלא חמש ר' מאיר מחייב וחכ"א יכל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע "ואמר רבי יוםי בר חנינא בענבים העומדות ליבצר עסקינן מר סבר יכבצורות דמיין ומר סבר לאו כבצורות דמיין לא אפילו תימא ר' מאיר עד כאן לא קאמר רבי מאיר התם כל כמה דשבקה להו מיכחש כחשי "אבל שערו כל כמה דשבקה להו אשבוחי משבח: דיני נפשות כו': קא פסיק ותני "ל"ש רובע זכר ול"ש רובע נקבה בשלמא רובע נקבה דכתיב יוהרגת את האשה ואת הבהמה אלא רובע זכר מנא לן דכתיב יכל שוכב עם בהמה מות יומת יאם אינו ענין לשוכב תניהו ענין

יצא לחירות מאי טעמא גופיה לא קדיש כו׳ משמע התם דהיינו דלא כר"מ דלדידי' קדוש לדמיו ונראה דההיא דערכין אליבא דר' מאיר לר"מ פשיטא ואי אתא למימר דסבר

האומר ערך כדי עדי נותן דמיו. נפ״ק דערכין (דף ה.) מוקי

ותימה דבפרק השולח (גיטין דף לח: ושסי) אמר רב המקדיש עבדו

לה כר' מאיר דאמר אין אדם מוליא דבריו לבטלה

קאמר רב וליה לא סבירא ליה וכן משמע התם (ערכין דף ה.) דפריך כר' מאיר מאי פריך פשיטא אלא משמע דלא סבר כרבי מאיר אלא קאמר דלר"מ נותן דמיו א"נ איכא ב' לישני דרב בגיטין (דף לח:) חד

במקדיש וחד במפקיר: אדם מי קדוש. וא״ת ולוקמא בעבד דקדוש כדאמרינן בסמוך דמועלין בשערו ואמר בהשולח (שם) המקדיש נכסיו והיו בהם עבדים אין הגוברים רשאין להוליאם לחירות וי"ל דחדם לא משמע ליה דקאי אעבד אי נמי הכא פריך אליבא דרב דאמר (שם) המקדיש עבדו ילא לחירותי): שער העומר ליגווו. אף על גב

דמעילה ילפינן מתרומה ולענין תרומה לא אמרינן כל העומד לקצור כקצור דמי דלענין האי לא ילפינן מתרומה דתמעול מעל ריבה כדדרשינן במעילה (דף יח:) לגבי כמה דברים:

אין מועלין. כאן משמע דאין מעילה במחובר ובהדיא אמרי׳ הכי במסכת מעילה (דף יד:) וקשה לפי׳ רשב״ם דבפ׳ המוכר את הספינה (ב"ב דף עט. ושם) גבי מקדים דקתני מועלין בבור ופי׳ כגון שהלניע חפלים בבור ולא יתכן דהיינו מחובר אלא שעקר חוליא מן הבור ונהנה ממנה: בענבים העומדים ליבצר. תימה לבפרק נערה (כתובות דף נא: ושם) פריך גבי זיל הב ליה מתמרי דעל בודיא סוף סוף כל העומד לגזוז כגזוז דמי דלריכי לדיהלא קאמינא ומאי פריך והא רבנן דהכא לית להו הך סברא וי"ל דגבי בעל חוב מודה דלא גבי מדבר העומד לגזוז דלא סמכא דעתיה ועוד פר"ח דהתם פריך משום דגפרק הכונס (ב"ק דף נט:) פסיק רב כרבי שמעון דאמר אכלה פירות גמורים משלמת פירות גמורים ואין שמין אותן אגב

שדה משמע דכבלורות דמיין: אינו ענין לשוכב כו'. ומהכא נמי בפ' ד' מיתות (לקמן דף נד:) ילפינן אזהרה לנשכב מה שוכב ענש והזהיר כו' ותימה ר' אבהו דפליג עלה התם כ"ג מנא לן וכן רבי שמעון דדריש מיניה התם (ד' ס.) דבני נח מוזהרים על כישוף מדאיתקש לשוכב עם בהמה וכן לבן עואי דגמר מיניה דמכשף בסקילה בההוא פירקא (דף סו:) וי"ל דאי משום הקיש הל"ל קרא דאיש כי יתן את שכבתו בבהמה גבי מכשפה הלכך קרא דכל שוכב מיותר לנשכב כדדרשינן:

ושלשה: ישור הנסקל בעשרים ושלשה: שנא' יהשור יסקל וגם בעליו יומת כמיתת הבעלים כך מיתת השור: א"ל אביי לרבא ממאי דהאי וגם בעליו יומת לכמיתת בעלים כך מיתת השור הוא דאתא

[יז.] בעשרים ושלשה: אלא רובע זכר. מנלן דבעי כ"ג: דכתיב כל שוכב וגו'. ומהאי נפקא לן בארבע מיתות [שם] לרובע זכר: דאם אינו ענין. לאדם הבא על הבהמה דהא קרא אחרינא כתיב (ויקרא כ) איש אשר יתן שכבתו וגו': **תניהו ענין לנשכב.** למביא בהמה עליו ומדאפקיה בלשון שוכב לידון כשוכב מה בא על הבהמה הוא והיא בכ"ג כדילפינן ולעיל ב.] מואם הבהמה תהרוגו (שם) דאיתקש בהמה לאדם אף מביא בהמה עליו שניהם בכ"ג:

מעשה ועיברו השנה מג׳ רועי בקר. א"ד חלבו וב"ד הסכים עליהן. א"ד אלעזר והיתה ידי על הנביאים החוזים שוא והקוסמים כזב בסוד עמי לא יהיו זה סוד העיבור ובכתב בית ישראל לא יכתבו זה המינוי ואל אדמת ישראל לא יבואו זו ארץ ישראל. ר' אלעזר כד סליק לארץ ישראל אמר האי גבי חדא. כד מניניה בישיבה אמר הא תרתי. כדעייל לעיבור אמר הא תלת גבאי.

בתבת היה כותב כהו פעם אחת ודיו. למה כתב עשרה פעמים לרבות אפילו כולן ישראל ואחד כהן. ואקשו אימא ישכם שהיא היו כווהב הון פכל שווהדיה. ואודם היו היו בפנה עדה אפיל היו בין הרא זהוה בון האקטה א מא חמשה ישראל וחמשה כתנים ועלתה בקרשיא: ו**אוד**ם כיוצא בהן. אוקימנא באדם האומר רמי עלי שצריך שרשרה לשומו כעבד כנעני וליתן דמיו ועבד הוא כקרקע דכתי׳ בהן בכנענים לרשת אחוזה זוה הואיל וצריך שומת דמים כעבד כנעני

מרבי להו לכ"ג: בשלמה רובע

נקבה. כתיב ביה כ"ג דכתיב והרגת

את האשה ואת הבהמה איתקש

בהמה לאשה ודיני נפשות נפקינן לקמן

ערכין הלכה ב: קבד ג מיי׳ שם הלכה ט סמג עשיו קכח: קבה ד ה מיי' פ"ה מהלכות מעילה טוען הלכה ד סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי נה סעיף ב וע"ם: קבו ח מיי׳ פ״ה מהל׳

מעילה הלכה י:

קבח ט י מיי׳ פ״ה מהל׳

סנהדרין הלכה ב:

עין משפט

נר מצוה

קבג א ב מיי׳ פ״ח מהל׳

תורה אור השלם 1. והעריר הכהן אתה בֵּין טוֹב ובֵין רֶע כִּעֶרִכִּךְ הַכַּהַן כַּן יִהְיֶה:

י יוּ א כוּ ב. 2. וְאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרֵב אֶל כָּל בְּהַמָה לְרִבְעָה אֹתָה הרגת את האשה ואת הַבְּהֵמָה מוֹת יוּמְתוּ הַבְּהֵמֶה בָּם: ויקרא כ טז ז. בָּל שׁכֵב עִם בְּהֵמֶה 3. בָּל שׁכֵב עִם בְּהֵמֶה מות יומת: שמות כב יח וְאָם שׁוֹר נַגָּח הוּא מְהְמל שְׁלְשׁם וְהוּצְּד בַּבְעָלִיוּ וְלֹא יִשְׁמְרֶנּוּ וְהַמִּית אִישׁ אוֹ אִשְׁה הַשׁוֹר יִסְקַל וְגִם בְּעָלִיוּ שמות כא כט

רבינו חננאל (המשך) צריך עשרה. בעי ר' אבין . שערו העומד ליגזז כגזוז דילמא כיון דמחובר בגופו כגופו דמי וצריך עשרה. ופשטי לה מהא המקדיש עבדו אין מועלין בו רבן [שמעון בן] גמליאל אומר מועלין בו ובן נשמעון בן גמליאל אומר מועלין בשערו. וקי"ל בשערו העומד ליגזו פליגי תנא . עומד לא מיקדש עמו כי כגזוז דמי לפיכך הנהנה כגודו זמי לפיכן הנהנה ממנו אין מועל. 6) ורשב"ג סבר לאו כגודו דמי לימא כי הני תנאי דתנן בפרק שבועות הדיינין ר"מ אומר יש דברים שהן כקרקע כו' ר' מאיר כת"ק ורשב"ג כחכמים ואמרינן אפי' . תימא ר״מ כרשב״ג אימור המאר מכושב גאימוו דאמר ר״מ בענבים דכיון דעבדי ליבצר כל מה דמשתהו בקרקע כחשי ויבשי אבל הכא בשערו רכמה דשביק ליה שבח הרי הוא כגופו. תני (נתוספתא פ"א) רשב"ג ור׳ אלעזר בר׳ צדוק אומרים איז מטרריז השוה ואיז אין מעבוין השנה האין עושין כל צרכי צבור אלא על תנאי כדי שיקבלו רוב ביותה כו" שיקבלו רוב
צבור עליהן ומפורש
(בגמ' בע"ז פ"ב)
(בירקין הל' ב']:
ירושלמ' רב הונא הוה
ירושלמ' רב הונא הוה ידע שהדותא לההוא גברא אתו בעי מידון . המיה וכפר ביה ושרא רב ואזל ואסהיד עליה קומי הנפח אלו אמר הרי השנה בעיבורה הייתי אומר אילו י"א יום שהחמה עודפת על הלבנה אלא הרי השנה מקודשת בעיבורה העיבור

יום רב כהנא מדבית עלי

אם יכופר עון בית עלי בזבח ובמנחה עד עולם.